

ZAKON O SVETU ZA GOSPODARSKI RAZVOJ IN BLAGOSTANJE PREBIVALSTVA (ZSGRP)

(ČISTOPIS 3)

Avtor: mag. Franc Derganc, 10.12.2025

Disclaimer AI

ZAKAJ?

Ta organ je potreben, ker Slovenija danes nima neodvisnega mehanizma, ki bi sistematično presojal, ali gospodarski razvoj dejansko izboljšuje življenje ljudi.

Omogoča zgodnje zaznavanje strukturnih tveganj, ki se v agregatnih kazalnikih rasti pogosto ne pokažejo pravočasno.

Svet vzpostavlja strokovni most med ekonomijo in človekovimi pravicami ter državi omogoča, da ukrepa preventivno, ne šele ob socialnih in gospodarskih krizah.

Povzetek ideje:

Spodaj je **strnjen, zakonodajno berljiv povzetek v 20 stavkih**, primeren za obrazložitev predloga zakona, predstavitev poslanskim skupinam ali uvod v javno razpravo.

1. Zakon ustanavlja Svet za gospodarski razvoj in blagostanje prebivalstva kot neodvisen strokovni organ.
2. Njegov temeljni namen je celostna presoja gospodarskega razvoja Republike Slovenije.
3. Poseben poudarek daje presoji vpliva gospodarskih trendov na blagostanje prebivalstva.
4. Blagostanje se razume kot ekonomska varnost posameznikov, družin, zaposlenih in podjetnikov.
5. Svet deluje neodvisno od Vlade, ministrstev in političnih struktur.
6. Njegove naloge vključujejo letna poročila, tematske analize in scenarije razvoja.
7. Analize temeljijo na makroekonomskih kazalnikih in ekonomiki blagostanja.
8. Merilo uspešnosti gospodarskega razvoja ni zgolj rast, temveč učinek na ljudi.
9. Svet posebej presoja vplive na ranljive skupine.

10. Pri tem upošteva opredelitve Varuha človekovih pravic in mednarodne standarde.
11. Svet ne sprejema političnih odločitev in ne predlaga konkretnih zakonodajnih rešitev.
12. Njegova vloga je opozorilna, analitična in preventivna.
13. Svet sestavlja pet strokovno usposobljenih in neodvisnih članov.
14. Člani ne smejo opravljati političnih ali interesno povezanih funkcij.
15. Mandat članov traja pet let in je časovno zamaknjen.
16. Svet vsako leto pripravi javno poročilo o stanju gospodarstva in blagostanja.
17. Vlada se mora do poročila v določenem roku javno opredeliti.
18. Ugotovitve Sveta morajo biti upoštevane pri pripravi zakonodaje.
19. Odstopanje od njegovih ugotovitev mora biti posebej obrazloženo.
20. Zakon krepi odgovorno, na človeka usmerjeno in dolgoročno upravljanje gospodarskega razvoja.

Besedilo zakona

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen (predmet)

S tem zakonom se ustanovi Svet za gospodarski razvoj in blagostanje prebivalstva (v nadaljevanju: Svet), določi njegov status, sestava, pristojnosti, način poročanja in temeljna načela delovanja.

2. člen (namen)

(1) Namen Sveta je priprava neodvisnih strokovnih ocen gospodarskega razvoja Republike Slovenije.

(2) Pri svojih ocenah Svet posebej presoja, kako gospodarski razvoj vpliva na blagostanje prebivalstva, ekonomsko varnost posameznika, družin in podjetnikov, zlasti v okoliščinah, ki lahko povečajo neenakost ali ogrozijo socialno kohezijo.

3. člen (neodvisnost)

Svet je pri svojem delu neodvisen in ni vezan na navodila Vlade, ministrstev ali političnih organov.

II. NALOGE SVETA

4. člen (naloge)

Svet zlasti:

1. izdelava letno poročilo o stanju in razvoju gospodarstva,
2. analizira ključne makroekonomske kazalnike,
3. ocenjuje gospodarske trende in scenarije,
4. analizira učinke gospodarskega razvoja na blagostanje prebivalstva, ekonomsko varnost gospodinjstev ter pogoje za podjetnike in samozaposlene,

5. opozarja na strukturna tveganja in izzive gospodarskega razvoja,
6. po potrebi izdela tematska poročila o posameznih področjih z vidika gospodarskega razvoja in blagostanja,
7. ugotavlja vplive gospodarskih trendov in politik na ranljive skupine, kakor jih opredeli Varuh človekovih pravic Republike Slovenije.

5. člen (merilo uspešnosti)

- (1) Pri analizah Svet uporablja ekonomska orodja in metodologije, merilo uspešnosti gospodarskega razvoja pa je blagostanje prebivalstva.
- (2) Svet v analizah posebej obravnava učinke na ranljive skupine, srednji razred, podjetnike, zaposlene in druge skupine, opredeljene v skladu s svojimi poročili.
- (3) Pri opredelitvi ranljivih skupin Svet upošteva stališča Varuha človekovih pravic in mednarodne standarde.

6. člen (omejitve)

Svet ne daje političnih priporočil za posamezne konkretne ukrepe ali zakonodajne rešitve, temveč izdela strokovne ocene, scenarije in opozorila.

III. SESTAVA, MANDAT IN NEODVISNOST

7. člen (sestava)

Svet sestavlja pet članov z visoko strokovno usposobljenostjo s področja makroekonomije, javnih financ, trga dela in ekonomike blagostanja.

8. člen (nezdružljivost)

- (1) Člani Sveta ne smejo biti člani Vlade, poslanci ali zaposleni v ministrstvih.
- (2) Člani ne smejo opravljati vodilnih funkcij v političnih strankah, sindikatih ali združenjih delodajalcev.
- (3) Člani v zadnjih 12 mesecih pred imenovanjem ne smejo imeti razmerij, ki bi lahko ogrozila njihovo neodvisnost.

9. člen (imenovanje)

(1) Člane Sveta imenuje Vlada Republike Slovenije na podlagi javnega poziva strokovni javnosti.

(2) Mandat traja pet let.

(3) Mandati članov se določijo tako, da se ne iztečejo istočasno.

(4) Ponovno imenovanje je možno.

10. člen (razrešitev)

Predčasna razrešitev je mogoča le zaradi hujših kršitev uradnih dolžnosti, nezdružljivosti ali pravnomočne obsodbe ter mora biti obrazložena in javno objavljena.

11. člen (ločeno mnenje)

Vsak član ima pravico izraziti ločeno mnenje, ki se objavi skupaj s poročilom.

IV. POROČANJE

12. člen (letno poročilo)

(1) Svet pripravi letno poročilo najkasneje do 30. novembra.

(2) Letno poročilo vsebuje oceno gospodarskega razvoja, tveganja in priložnosti ter analizo vplivov na blagostanje prebivalstva.

13. člen (predložitev in javnost)

(1) Svet poročilo predloži Vladi in Državnemu zboru ter ga javno objavi.

(2) Vlada mora v 60 dneh od prejema poročila javno objaviti stališče do poročila.

V. ODNOS MED SVETOM IN VLADO

14. člen (obvezno stališče Vlade)

(1) Kadar Svet v svojih poročilih navede ugotovitve ali opozorila, mora Vlada v 60 dneh pripraviti pisno stališče, v katerem se opredeli do ugotovitev ter po potrebi navede ukrepe ali razloge za nesprejetje.

(2) Stališče Vlade je javno dostopno.

VI. SKLADNOST ZAKONOV Z UGOTOVITVAMI SVETA

15. člen (obvezna analiza vplivov in priporočila Sveta)

(1) Predlog zakonodajnega akta mora v skladu z Zakonom o normativni dejavnosti vsebovati oceno vplivov predlagane ureditve na človeka in blagostanje prebivalstva.

(2) Če je Svet za zadevno področje izdal priporočila, opozorila ali tematska poročila, mora ocena vplivov vsebinsko izhajati iz teh priporočil.

(3) Če predlagana ureditev odstopa od priporočil Sveta, mora ocena vplivov vsebovati razloge za odstop in oceno posledic.

(4) Predlog zakonodajnega akta brez obrazložitve iz tega člena ne more biti posredovan v nadaljnjo parlamentarno obravnavo.

VII. FINANCIRANJE IN TAJNIŠTVO

16. člen (financiranje)

Svet se financira iz državnega proračuna.

17. člen (tajništvo)

Za strokovno, analitično in administrativno podporo se ustanovi tajništvo, ki deluje samostojno.

VIII. KONČNE DOLOČBE

18. člen (vzpostavitev delovanja)

Vlada najpozneje v šestih mesecih od uveljavitve tega zakona sprejme akt o notranji organizaciji tajništva in objavi poziv za imenovanje članov.

19. člen (uveljavitev)

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.